

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**Збірник
наукових праць**

2016

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2016. — 105 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Совтис Наталія Миколаївна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Карпенчук Світлана Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Шугасва Людмила Михайлівна – доктор філософських наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бігунова Світлана Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Констянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 11 від 24.11.2016 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2016

language evolution.

Одержано редакцією 22.11.2016 р.

УДК 925 : 159.923

Н.О. МИХАЛЬЧУК, А.О. ЯЦЮРИК

МІСЦЕ КОМПЛІМЕНТУ В СИСТЕМІ МОВЛЕННЄВИХ АКТИВ ТА ІЛОКУТИВНА РОЛЬ КОМПЛІМЕНТІВ

Резюме. В статті описано етикетні висловлювання в аспекті теорії мовленнєвих актів. Конкретизовано уявлення про функціональний аспект семантико-синтаксичного поля "компліментності" та охарактеризовано структуру та семантику лексичних одиниць, вживання яких характеризує конкретні реалізації виявлених синтаксичних моделей в англійській та українській мовах. Окреслено ілокутивну роль компліментів.

Ключові слова: комплімент, етикетні висловлювання, мовленнєвий акт, лексична одиниця, синтаксичні моделі, ілокутивна роль компліментів.

Компліментарні висловлювання відносяться до одиниць мовленнєвого етикету (В.В.Богданов, І.І.Туранський, Н.І.Формановська та ін.). Першим, хто виокремив етикетні одиниці в окремий клас, був Дж.Остін [10]. Вчений вважає, що компліменти характеризуються наступними якостями: реакція, вираження почуттів, ставлення. Даний клас мовних актів висвітлює ставлення мовця до того, хто слухає, і щільно пов'язаний з соціальним етикетом [10, с. 126].

Зокрема, Дж.Серль виокремлює клас експресивів, мета яких – демонстрація психологічного стану щодо плину справ, яке в лінгвістиці виражається за допомогою пропозиції [19]. Б.Фрейзер вважає, що комплімент – це ілокутивний мовний акт, який відноситься до групи актів, що відображають ставлення мовця до людини, яка слухає [14, с. 192], а К.Бах і Р.Харніш відносять комплімент до класу актів подяки [11, с. 41].

Одиниці мовного етикету Р.В.Шиленко відносить до висловлювань, які регулюють міжособистісні стосунки з партнером і, в результаті цього, передають психічний стан мовця, його ставлення до тих чи інших подій [8].

Розширюючи запропонований Дж.Серль [19] клас експресивів, Є.М.Вольф включає в нього:

- формули мовного етикету, зумовлені соціальними конвенціями;
- власне експресиви або експресиви у вузькому сенсі цього слова, тобто оціночні висловлювання [2].

Другі акти виражають певний психологічний стан мовця, але не пов'язані з соціальними конвенціями настільки жорстко, як перші. Як аргумент для включення власне експресивів до першого класу формул мовленнєвого етикету Є.М.Вольф використовує перлокутивний ефект експресивів: "...оціночні висловлювання можуть розглядатися як особливий вид ілокутивних актів, де діють специфічні саме для них ілокутивні сили, метою яких є викликати у співрозмовника перлокутивний ефект, тобто, своєрідну емоційну реакцію" [2, с. 135].

Ілокутивні дієслова to compliment, to approve, to praise, експлікуючи зміст емотивного компонента висловлювання, називають вид мовного акту, але при цьому вони не є перформативами.

Ми дотримуємося точки зору В.В.Леонтьєва, який відносить мовні акти похвали, лестощів і компліменту до оціночних, визначаючи їх "як специфічні емотивні висловлювання, що виконують функцію оцінки в процесі комунікації" [5, с. 58].

Здійснюючи комунікацію, зорієнтовану на безпосереднього адресата в процесі спілкування, адресант не обмежується лише передачею певних відомостей (об'єктивно-модальна задача) або демонстрацією власне свого ставлення до предмета мовлення (суб'єктивно-модальна задача). Адресант прагне вплинути на свого партнера по спілкуванню з тим, щоб отримати від нього певну реакцію, стан або поведінку, які відповідали б задумам і очікуванням адресата. Компліменти призначені для впливу на психіку і великою мірою регулюють поведінку адресанта і, як правило, не вносять нового логічного змісту до конкретного висловлювання.

Основною метою компліменту є бажання мовця зробити співрозмовникові приємне, наголосивши на його зовнішніх характеристиках, розумових здібностях, вміннях тощо; виділити його унікальні якості, підбадьорити, якщо в цьому є необхідність, підняти настрій, додати упевненість, тобто великою мірою змінити його емоційний стан в бік позитивного.

Компліменти характеризуються неабиякою перлокутивною силою, і досить часто супроводжуються не лише зміною емоційного стану співрозмовника, адже зв'язок компліментів з діяльністю є однією з вагомих рис оцінного значення компліментарного висловлювання. Почувши комплімент, адресат отримує стимул діяти відповідним чином. Адресант висловлює компліментарні висловлювання як засоби переконання, домовленості, оскільки оцінка діяльності сприяє переконанню іншої людини. Компліментарний мовний акт використовується з метою досягнення зміни поведінки адресата. Прагнучи наголосити на певній думці, суб'єкт мовного впливу апелює, насамперед, до емоцій, почуттів об'єкту впливу. Недолік базових знань зазвичай заміщується емоціями, різними засобами емоційного впливу тощо.

Людина, яка апелює до іншої особи за допомогою емоційних виливів, не підкріплених змістовою інформацією, – це людина, яка хоче вмовити іншу людину виконати певну дію. Але одними емоціями переконання створити неможливо. За допомогою емоцій можна змусити людину повірити, але за такий спосіб

неможливо сформулювати переконання. Як правило, переконують іншу особу із використанням певних аргументів, з опорою на розум, наприклад:

“Well, you told me to get a job”.

“Not this kind of job. You have a good brain, you speak three languages and appear to be intelligent” [18, с. 361].

Як зазначають багато лінгвістів, для компліментів характерною є ілюктивна багатфункціональність. За певних обставин вони здатні замінювати мовні акти привітання, подяки, вибачення, поздоровлення та ін. (Н.Вулфсон, Р.Герберт, Д.Гордон та Дж.Лакофф) Причому компліменти, виконуючи невластиві їм функції, можуть вживатися самостійно або супроводжувати відповідні мовні акти.

“Smiling, he strode towards her”.

“God, you’re more beautiful than ever”.

“You’re looking very handsome and distinguished”, she said [13, с.173].

У даній діалогічній єдності компліменти самостійно виконують функцію привітань.

“I’ve never seen anything as precious and as lovely as the two of you lying together”.

“Thank you, Luke. You’re very nice” [9, с. 383].

У даному прикладі комплімент призначений для висловлення подяки поряд з мовним актом “Thank you”.

Компліменти також використовуються для пом’якшення критики, при цьому зауваження вводиться союзами “but” або “though”:

“Why, Andrew!” she gasped. “You look wonderful. Are you going anywhere?”

“Do you like it?”

“Yes”, she said, not quickly enough to please him. “It’s frightfully smart – but”, she smiled, “somehow it doesn’t quite seem you!” [12, с. 271].

Цікавий підхід до інтерпретації ілюктивної сили компліменту виражається в устами героїні п’єси О.Уальда:

Mrs.Erlyne: “But you are not very clever at paying compliments. I’m afraid Margaret doesn’t encourage you in that excellent habit. It’s a great mistake on her part. When men give up saying what is charming they give up thinking what is charming” [22, с. 56].

Отже, компліменти характеризуються поліфункціональністю ілюктивної функції, однак основне їхнє призначення полягає, все ж таки, у створенні та підтримці позитивних характеристик процесу спілкування.

Між висловлюваннями компліменту, лестощами і похвалою досить багато спільного, що є цілком природним, оскільки вони передають позитивну оцінку адресата. Зокрема, В.В.Леонтьєв розглядає висловлювання похвали, лестощів і компліменту як відношення родового поняття до видових, адже, вважає вчений, концепти “лестощів” і “компліменту” – це форми прояву емоційного концепту “похвали” [5, с. 8]. У дослідженнях зарубіжних лінгвістів (Р.К.Герберт, Х.П.Грайс, Р.Сгалл та ін.) не акцентується увага на різниці між похвалою і компліментом. На думку О.О.Лаптевої [4, с. 46–56], комплімент завжди звернений до його об’єкту. Висловлювання ж типу “this girl has beautiful hair” відносяться до похвали [4, с. 48].

Висловлювання похвали і компліменту, дійсно, тематично дуже подібні і взаємозамінні, на що вказує і той факт, що дієслова to compliment і to praise і дотичні до них іменники можуть описувати одну і ту ж саму ситуацію. Наприклад: “It was difficult for him to pay a compliment. He despised people who were lavish with their praises” [15, с. 111]. “... He even went so far as to say I’d been innovative the other day. That’s praise indeed from him. He’s not given to paying me compliments” [21, с. 52].

На наш погляд, відмінність між похвалою і компліментом полягає в тому, що основне призначення похвали – хвалити адресата за вчинену ним дію. Але слід зауважити, що дана функція не є характерною для компліменту повною мірою. Похвала висловлюється після виконання людиною певного вчинку, діяльності, а комплімент відноситься не до дії в цілому, а до її окремої характеристики, якості (чи властивості) людини або до належних індивіду об’єктів. Комплімент висловлюється стосовно рис обличчя, статури, проявів інтелекту і характеру, манер, голосу і всього того, що М.М.Бахтін відносить до “приємних моментів людського тіла” [1, с. 34]. Похвала зумовлена мовною або немовною поведінкою людини. Якщо ми маємо справу з вчинком, його результат великою мірою впливає на діяльність адресата, і якщо ця діяльність є позитивною, то ми з достатньою мірою впевненості можемо стверджувати, що це – похвала. Звідси можна зробити висновок, що похвала є більш ширшою, адже співрозмовник сам зацікавлений у виконанні дій. Автора ж компліменту завжди можна звинуватити в нещирості, адже взаємозв’язок між адресантом і дотичними адресату позитивними якостями є відсутнім. Скоріше, навпаки, той, хто говорить, виявляється в меншій мірі вигідній для себе позиції, повною мірою не володіючи тією якістю, яка приписується об’єкту компліменту. Звідси і виникають труднощі чіткої диференціації між лестощами і компліментом.

Мовленнєвий акт похвали, як правило, постає в якості реактивної репліки, ілюктивно залежної, в той час як комплімент є незалежним, вільним висловлюванням, лише якщо він не є наслідком вимоги з боку адресата.

На те, що висловлювання є похвалою, вказують дієслова, які входять до його складу: to handle, to manage, to do, а також вживання перфектних форм і минулого часу:

“You certainly seem to have handled things brilliantly” [20, с. 148].

Таким чином, незважаючи на тематичну, структурну та лексичну близькість компліменту і похвали, вони мають такі відмінності:

- 1) похвала відноситься до дії, а комплімент – до окремої якості (властивості) людини, до належних суб'єктові предметів;
- 2) похвала є більш щирою, ніж комплімент;
- 3) комплімент – ілюктивно незалежне висловлювання, а похвала найчастіше є реактивною реплікою;
- 4) між компліментом і похвалою мають місце лексичні та граматичні відмінності.

Коли суб'єкт говорить вимовляє комплімент, то це передбачає наявність у нього певних думок, почуттів, намірів, і його мовний акт спрямований на фасилітацію певної поведінки співрозмовника. Останній зобов'язаний реально відчувати ці думки, почуття, наміри. Якщо ж адресант висловлює комплімент, але при цьому не відчуває відповідних почуттів, то таке висловлювання вимовляється нещиро. У ряді випадків співрозмовник намагається приховати ілюктивну силу висловлювання.

Коли суб'єкт навмисно говорить неправду, тим самим вводячи слухача в оману, переслідуючи свої корисливі цілі, ми маємо справу з лестощами. Лестощі, як різновид брехні, – це той випадок, коли значення набуває неабиякої важливості: прихована мета, наявна у брехуна, може бути досягнута лише за умови, що його слова розуміються лише в тому сенсі, який він їм додає. Постає питання про те, чи можна стверджувати про певне значення висловлювань, виходячи з нелінгвістичних намірів адресанта, і чи є цей намір лінгвістичним сам по собі, якщо при цьому намір використовувати значення слів є відсутнім. З огляду на це Н.Хомський писав: “Якщо я використовую мову для вираження думок або для внесення в них ясності, чи для того, щоб, наприклад, обдурити ... і т.д., і т.п., то слід зауважити, що мої слова мають неабияке значення, і досить ймовірним є те, що я хочу сказати саме те, що я говорю, але навіть вичерпне, повне розуміння моїх намірів у чомусь переконати чи до чогось спонукати моїх слухачів може виявитися досить ненадійним показником моїх слів” [цит. за 7, с. 18].

Так, Н.Хомський є цілком правим, коли стверджує, що ніяке знання намірів мовця не призводить до розкриття буквального значення його висловлювання, і, навпаки, правильне розуміння тим, хто чує буквально значення висловлювання співрозмовника, не сприяє визначенню реальних намірів адресанта. Таким чином, ми можемо говорити про неможливість вираження екстралінгвістичних намірів лінгвістичними засобами, отже, відрізнити лестощі від компліменту, ґрунтуючись на мовному матеріалі, є практично неможливим. У цих випадках нам доводиться спиратися виключно на зміст певного висловлювання і широкий позамовний контекст тощо.

Правда і брехня вважаються моральними категоріями. Вимога говорити лише правду не завжди дотримується у соціальній комунікації. Більше того, етикет передбачає кілька форм морального лицемірства: помилкова скромність, “свята брехня”, традиційна ввічливість. До таких висловлювань почасти можна віднести і комплімент. Зокрема, Є.С.Петелина [7] однозначно класифікує комплімент як лестощі. Таку ж думку мають і американські лінгвісти Е.Джоунс і С.Вортман. Аналогічної думки також дотримуються Н.І.Формановська і І.М.Кобозева. Дещо іншу точку зору має В.Я.Миркін [6]. Вчений зазначає, що комплімент і лестощі лише частково збігаються. Вона робить висновок про те, що до компліменту не слід ставитися серйозно і сприймати його як абсолютну істину.

Лестощі, за термінологією Е.Джоунза, є так би мовити “незаконним членом соціального спілкування”, який використовується адресантом з метою завоювати довіру і схилити співрозмовника до своєї точки зору, прославляючи його в його власних очах і очах аудиторії. Лестощі зазвичай відіграють роль фальсифікованої інформації, що говорить адресант з метою “втертися” в довіру до партнера по комунікації і отримати корисливу вигоду. На думку Р.В.Шиленко, “функціональне призначення лестощів не є настільки однозначним” [8, с. 104]. Здійснюючи мовний акт із використанням лестощів, адресант може спонукати співрозмовників до того, що відносини між комунікантами стануть дещо суперечливими, і вони виявлятимуть захоплення, задрість, неприязнь і навіть злість. Підлесник, намагаючись приховати свої корисливі цілі і ввести в оману адресата, намагається максимальною мірою наблизити лестощі до широкого компліменту. Формально лестощі можуть не відрізнятися від компліменту. Так, наприклад, в наступному прикладі з контексту бачимо, що героїня відчуває неприязнь до Френка, але лестить йому, бажаючи одружити його через гроші. Розпізнати лестощі, спираючись лише на мовні фактори, постає неможливим, адже лестощі стають цілком зрозумілими лише з контексту:

“You are so smart, Frank” [17, с. 587].

Проте в деяких випадках улесливі висловлювання мають свої особливості порівняно з компліментом. Комплімент, як правило, реалізується у складі простого речення, лестощі – в складі простого і складного речень. Лестощі відрізняються від компліменту завищеною емоційністю, експресивністю, багатослівністю, адресат отримує максимальну оцінку своїм якостям:

“Handsome boys than yours, Mr. Brodrick”, she said, “it has seldom fallen to my lot to see. They are like the blessed angels in heaven”. “Here he was being flattered and patted on the back by the very people who had poisoned his dogs” [16, с. 130].

Лестощі також можуть входити до складу фразеологічного звороту: “Master John, if I may say so”, he said, “you are looking better than I have ever seen you in my life, and that’s the solemn truth. And what a great piece of sport you are making with these gray hounds of yours” [16, с. 53]. У той же час не завжди підлесника можна

звинуватити в тому, що він переслідує приховану корисливу мету. Індивід може дещо перекручено розтлумачити правила мовного етикету, тоді ми маємо справу із ситуацією, описаною І.А.Криловим в байці “Зозуля і півень”: “Mrs. Erlynne: I can fancy a person dancing through life with you and finding it charming. Lord Augustus: Oh, thank you, thank you. You are the most adorable of all ladies. Mrs. Erlynne: What a nice speech! So simple and so sincere! Just the sort of speech I like” [22, с. 49].

Погоджуючись з думкою лінгвістів про те, що мовні акти лестощів і компліменту мають багато спільного, ми вважаємо, що можна говорити і про шире вираження емоцій у неформальному компліменті, який, як показують дослідження, має місце серед близьких людей і робиться виключно в інтересах мовця. Проголошення того чи іншого акту визначається конкретною прагматичною ситуацією. Тому, лише виходячи в кожному окремому випадку з контексту, що має на увазі цілі і мотиви мовця, характер його взаємостосунків з адресатом, можна більш чітко визначити тип мовного акту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет / Михаил Михайлович Бахтин. – М. : Художественная литература, 1975. – 502 с.
2. Вольф Е.М. Прилагательное в тексте (“система языка” и “картина мира”) / Е.М. Вольф // Лингвистика и поэтика. – М. : Наука, 1979. – С. 118–135.
3. (37) Киселёва Л.А. Вопросы теории речевого воздействия / Л.А. Киселёва. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1978. – 160 с.
4. Лаптева О.А. Некоторые понятия теории актуального членения применительно к высказыванию в разговорной речи / О.А. Лаптева // НДВШ. Филол. науки. – 1973. – № 6. – С. 46–56.
5. Леонтьев В.В. “Похвала”, “лесть” и “комплимент” в структуре английской языковой личности : Дис. ... канд. филол. наук / В.В. Леонтьев. – Волгоград, 1999. – 206 с.
6. Мыркин В.Я. Типы контекстов, коммуникативный контекст / В.Я. Мыркин // НДВШ. Филол. науки. – 1978. – № 1. – С. 95–100.
7. Петелина Е.С. Средства выражения и контексты функционирования высказываний похвалы и лести в английском языке : Дис. ... канд. филол. наук / Е.С. Петелина. – Пятигорск, 1988. – 197 с.
8. Шиленко Р.В. Семантика и прагматика высказываний, регулирующих межличностные отношения : Дис. ... канд. филол. наук / Р.В. Шиленко. – Калинин, 1986. – 150 с.
9. 1 (2) Andrews V. Web of Dreams / V. Andrews. – Glasgow : Collins, 1990. – 416 p.
10. Austin J.L. How to Do Things with Words / J.L. Austin. – Cambridge, Mass : Harvard Univ. Press, 1962. – 167 p.
11. Bach K., Harnish R.M. Linguistic Communication Acts / K. Bach, R.M. Harnish. – Cambridge, Mass. London : MIT Press, 1979. – 327 p.
12. Cronin A. The Citadel / A. Cronin. – М. : Foreign Languages Publishing House, 1957. – 450 p.
13. Ellis J. Maison Jennie / J. Ellis. – London : Crafton, 1991. – 412 p.
14. Fraser B. Hedged Performatives / B. Fraser // Syntax and Semantics. – N.Y., 1975. – Vol. 3 : Speech Acts. – P. 187–210.
15. Galsworthy J. The Forsyte Saga / J. Galsworthy. – В. I. The Man of Property. – М. : Progress Publishers, 1975. – 256 p.
16. Maurier D. Hungry Hill / D. du. Maurier. – London : Victor Gollangz LTD, 1978. – 328 p.
17. Mitchel M. Gone with the Wind / M. Mitchel. – N.Y. : Avon Books, 1973. – 1024 p.
18. Pilcher R. Collection / R. Pilcher. – Vol. II. – London : Coronet Books, 1992. – 643 p.
19. Searle J.R. Indirect Speech Acts / J.R. Searle // Syntax And Semantics. – N.Y., 1975. – Vol. 3 : Speech Acts. – P. 59–82.
20. Shaffer P. Five Finger Exercise / P. Shaffer // Modern English Drama. – М. : Raduga, 1984. – P. 33–157.
21. Taylor B. Hold the Dream / Bradford Taylor. – London : Grafton Books, 1990. – 831 p.
22. Wilde O. Plays / O. Wilde. – М. : Foreign Languages Publishing House, 1961. – 355 p.

Резюме. В статье описаны этикетные высказывания в аспекте теории речевых актов. Конкретизированы представления о функциональном аспекте семантико-синтаксического поля «комплиментности» и дана характеристика структуре и семантике лексических единиц, употребление которых актуализирует конкретные реализации выявленных синтаксических моделей в английском и украинском языках. Определена иллокутивная роль комплиментов.

Ключевые слова: комплимент, этикетные высказывания, речевой акт, лексическая единица, синтаксические модели, иллокутивная роль комплиментов.

Summary. In this paper there were described etiquette expressions in the aspect of theory of communicative acts. It was updated the statement about functional aspect of semantic and syntactical field “compliment”. The structure and semantics of lexical units the usage of which is characterized the ways of realization of these syntactical models in English and Ukrainian were shown. It was outlined illocutive role of compliments.

Key words: a compliment, etiquette expressions, speech act, lexical item, syntactic patterns, illocutive role of compliments.

Одержано редакцією 23.11.2016 р.

ЗМІСТ

<i>Совтис Н.М.</i> Українізми в польській літературній мові XIX ст.....	3
<i>Ясногурська Л.М.</i> Відображення свідомості нації у концептуальній та мовній картині світу	6
<i>Василькевич С.С.</i> Неологіка у мові інтернет та політичної комунікації	9
<i>Михальчук Н.О., Яцюрик А.О.</i> Місце компліменту в системі мовленнєвих актів та ілюктивна роль компліментів	13
<i>Денисюк Л.В.</i> Особливості функціонування займенника <i>IT</i> в сучасній англійській мові.....	17
<i>Кочубей О.С.</i> Аналіз структурних компонентів перекладацької компетентності фахівця	19
<i>Мороз Л.В., Дацюк А.В.</i> Британський газетний дискурс як контекст об'єктивації тендерних стереотипів	24
<i>Ясногурська Л.М.</i> Сучасні підходи до вивчення поняття концепт	28
<i>Краля І.В., Берташ В.О.</i> Мовна та концептуальна картини світу як відображення свідомості нації ..	32
<i>Бігунов Д.О.</i> До питання мовленнєвої поведінки особистості	35
<i>Трофімчук В.М., Гривіцька Р.В.</i> Застосування інтернет-технології у дистанційному навчанні іноземної мови	38
<i>Павелків К.М.</i> Психодого-педагогічні умови вивчення іноземної мови на немовних спеціальностях вищої школі	40
<i>Мороз Л.В., Мороз Н.М.</i> Місце та роль гри у системі навчання іноземної мови	43
<i>Романюк С.К., Захожа А.Ю.</i> Активні форми навчання іноземної мови в початковій школі	47
<i>Данілова Н.Р.</i> Опрацювання та застосування педагогічних іноваційних технологій на заняттях англійської мови	50
<i>Бойко Н.Г., Ковалюк В.В.</i> Застосування методу кейс-стаді у процесі викладання іноземних мов ...	52
<i>Ковалюк В.В., Ткач Т.В.</i> Фахова компетентність студентів та її формування засобами англійської мови	56
<i>Мороз Л.В., Коцвай Ю.Я.</i> Процес формування комунікативної компетенції у старшокласників на уроках іноземної мови	60
<i>Богачик М.С.</i> Особливості формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів англійської мови у контексті компетентнісного підходу	64
<i>Баталія Л.О., Ткач А.П.</i> Історія та розвиток альтернативного навчання в стандартних школах західнослов'янських країн (Чехія, Польща, Словаччина)	67
<i>Джава Н.А., Шевчук О.В.</i> Вміння творчого письма на середньому етапі навчання	69
<i>Черуха Н.В., Миколайчик А.П.</i> Раннє вивчення іноземної мови у вітчизняній і зарубіжній шкільній практиці	72
<i>Черуха Н.В., Брень О.В.</i> Про питання покращення результативності викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах	74
<i>Ковалюк В.В., Шукута Т.М.</i> Про питання імплементації сучасних методів навчання іноземних мов у ВНЗ	76
<i>Мороз Л.В., Король О.Ю.</i> Про концепцію формування навичок письма при навчанні і іноземної мови студентів денної, заочної і дистанційної форм навчання вищого навчального закладу	81
<i>Кушнір Н.В., Лукашик О.В., Лавренюк Т.І.</i> Формування іншомовної компетентності майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності в процесі фахової підготовки	84
<i>Романюк С.К., Городюк Н.Ю.</i> Інноваційні технології навчання на уроках англійської мови в початковій школі	86
<i>Івашкевич Е.Е.</i> Psycholinguistic paradigm of narrative discourse	89
<i>Івашкевич Е.З.</i> Aspects of social intellect of a teacher	93
<i>Верьовкіна О.Є., Сембай Н.Б.</i> Ways of encouraging second language acquisition in the classroom	97
<i>Бігунова С. А., Зубілевич М.І.</i> English somatic phraseological units of Latin and French origin	100
<i>Відомості про авторів</i>	103

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Мороз Л.В.
Технічний редактор Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка Ковалюк В.В., Краля І.В, Ясногурська Л.М.

Підписано до друку 26.12.2016 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

А – 43 Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2016. — 105 с.

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243
ББК 81.2